



Ministerie van Infrastructuur
en Waterstaat



Hét afwegingskader bestaat niet

Workshop afwegen
12 april 2018

Kennisinstituut voor Mobiliteitsbeleid
Pauline Wortelboer-van Donselaar



Afwegen, waarom eigenlijk?

- Om de “Beste” keuzes te maken, binnen een begrensd budget
- Maar... *Best* voor wie? En in welk opzicht “Best” ?
- Vorm van objectivering, in aanvulling op/voorafgaand aan/naast politieke keuzes



Theorie van afwegen eigenlijk best eenvoudig

- **Legitimiteit:** is er sprake van publiek belang? Moet de overheid wel iets doen?
 - Instrument: Argumentatie over marktfalen en business case
- **Effectiviteit:** bijdrage project aan beleidsdoelstellingen, (en onbedoelde effecten)
 - Instrument: beleidseffectiviteitsmeting (bv score bijdrage aan doel reiskostenverhouding spits-niet spits uit Nota Mobiliteit, MER).
- **Efficiëntie:** bijdrage aan maatschappelijke welvaart NL
 - Instrument: MKBA



Maar toch: Hét afwegingskader voor mobiliteitsbeleid bestaat niet

- Afhankelijk van fase van besluitvorming (vgl. fase gebiedsagenda of mirt verkenning)
- Afhankelijk van wie het wil weten (bijv. rijk of regio)
- Afhankelijk van wat je wil weten (bijvoorbeeld effectiviteit (doelbereik) of efficiency (MKBA))



Advies voor vandaag (1)

- Niet veel tijd besteden aan MKBA/business case: daar bepaalt de methodiek de informatiebehoefte. Veelal ook in latere fase van analyse.
- Maar: commentaar op de MKBA is vaak roep om andere informatie. Bijvoorbeeld: wat betekent maatregel voor lage inkomensklassen? Dus: commentaar MKBA=inspiratiebron voor beleidseffectmeting!
- Vooral beleidseffectiviteit interessante discussie? Daarbij:
 1. Denk na over fase waarin je je bevindt (hoe verder in proces, hoe concreter de afweging en de indicatoren)
 2. Wie is betrokken en welke doelen zijn relevant voor samenwerkingspartijen? (hoe meer samenwerking, hoe meer doelen om af te wegen)
 3. Tot slot: Metareflectie n.a.v. KiM project doelen en indicatoren op opgavenniveau... Volgende sheet...



Advies voor vandaag (2)

- Indicatoren zijn slechts volgend: het is beleid dat de doelen en ambities moet aangeven.
- Dit in een situatie van toenemende complexiteit: denk aan lange termijn beleidsvisies vs regeerakkoord, werken in programma's, samenwerken met regio, van modaliteit naar mobiliteit (mobiliteitsfonds).
- Eerste beeld KiM project: diversiteit in wensen voor verbreding en verdieping van indicatoren. Die diversiteit ontstaat mede door verschillend vertrekpunt: beleidsnota's zoals SVIR, NMCA, regeerakkoord, (gebieds)programma's, enzovoorts.